

KARTA KURSU

Nazwa	Psychologia nieprzystosowania społecznego
Nazwa w j. ang.	Psychology of social maladjustment

Koordynator	dr Dominika Sznajder	Zespół dydaktyczny
		dr Dominika Sznajder
Punktacja ECTS*	5	

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu jest dostarczenie studentom wiedzy z zakresu założeń profesjonalnego podejścia do problematyki przystosowania i nieprzystosowania społecznego dzieci, młodzieży i dorosłych. Podczas zajęć studenci zdobędą podstawowe umiejętności związane z rozpoznawaniem oraz diagnozowaniem przejawów niedostosowania społecznego a także udzielaniem różnych form pomocy i wsparcia osobom nieprzystosowanym społecznie.

Warunki wstępne

Wiedza	
Umiejętności	
Kursy	

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W_01, student zna terminologię używaną w psychologii nieprzystosowania społecznego (przystosowanie, nieprzystosowanie, zagrożenie niedostosowaniem społecznym)	K_W01 K_W09
	W_02, student opisuje modele diagnozy nieprzystosowania społecznego	K_W09
	W_03, student charakteryzuje wybrane formy nieprzystosowania społecznego	K_W09
	W_04, student wskazuje na etiologię nieprzystosowania społecznego	K_W09
	W_05, student wskazuje formy oddziaływań terapeutyczno - resocjalizacyjnych	K_W09

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U_01, student potrafi zidentyfikować objawy niedostosowania społecznego/ zagrożenia niedostosowaniem społecznym (symptomatologia)	K_U07
	U_02, student potrafi zdiagnozować przejawy niedostosowania społecznego w oparciu o poznane narzędzia	K_U04
	U_03, student potrafi zaprojektować działania ukierunkowane na udzielanie pomocy terapeutyczno -resocjalizacyjnej dzieciom i młodzieży niedostosowanej społecznie	K_U09

Kompetencje społeczne	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
-----------------------	-----------------------------	-------------------------------------

	K_01, student ma świadomość potrzeby rozwoju osobistego i doskonalenia kompetencji zawodowych	K_K02
	K_02, student rozumie konieczność współpracy z innymi specjalistami celem udzielenia kompleksowej pomocy dziecku/ nastolatki/ osobie dorosłej	K_K04
	K_03, student ma świadomość znaczenia profilaktyki zdrowia psychicznego	K_K05

Organizacja										
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach								
		A	K	L	S	P	E			
Liczba godzin	30		15							
	45									

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykład i ćwiczenia realizowane w trybie stacjonarnym.

Wykład konwersatoryjny z prezentacją multimedialną

Dyskusja

Metoda przypadków (studium przypadku, analiza dokumentacji ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niedostosowanie społeczne/ zagrożenie niedostosowaniem społecznym).

Analiza literatury

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna indywidualnie/przygotowanie projektu	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01					X						X	
W02					X						X	
W03					X						X	
W04					X						X	
W05					X						X	
U01					X		X					

U02						X		X					
U03						X		X					
K01								X					
K02								X					
K03								X					

Kryteria oceny	<p>Egzamin testowy, test jednokrotnego wyboru (ocena pozytywna = 60% + 1 pkt).</p> <p>Zaliczenie ćwiczeń: projekt indywidualny – opracowanie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dla ucznia zagrożonego niedostosowaniem społecznym, aktywny udział w zajęciach, dopuszczalna maksymalnie jedna nieobecność.</p>
----------------	---

Uwagi	Przedmiot kierunkowy na studiach stacjonarnych, jednolitych magisterskich, kierunku: Psychologia
-------	--

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Tematy wykładów:

1. Przystosowanie i nieprzystosowanie. Wybrane definicje nieprzystosowania/niedostosowania społecznego
2. Przyczyny nieprzystosowania społecznego/ czynniki warunkujące niedostosowanie społeczne (indywidualne, środowiska rodzinnego, środowiska szkolnego i rówieśniczego)
3. ADHD i zaburzenia zachowania a nieprzystosowanie społeczne
4. Diagnoza nieprzystosowania społecznego. Modele diagnozy nieprzystosowania społecznego, wybrane narzędzia służące do rozpoznania zjawiska
5. Wybrane formy nieprzystosowania społecznego - agresja dzieci i młodzieży
6. Wybrane formy nieprzystosowania społecznego - nieletni jako sprawcy przestępstw
7. Wybrane formy nieprzystosowania społecznego - autoagresja: samobójstwa i samookaleczenia
8. Wybrane formy nieprzystosowania społecznego - alkoholizowanie się
9. Wybrane formy nieprzystosowania społecznego - nadużywanie substancji psychoaktywnych innych niż alkohol
10. Wybrane formy nieprzystosowania społecznego - uzależnienie od Internetu
11. Wybrane formy nieprzystosowania społecznego - ryzykowne zachowania seksualne
12. Wybrane formy nieprzystosowania społecznego - zaburzenia odżywiania
13. Wybrane formy nieprzystosowania społecznego - wagary, ucieczki z domu, kłamstwo i nieposłuszeństwo
14. Socjoterapia i resocjalizacja jako działania ukierunkowane na pomoc osobom niedostosowanym społecznie
15. Profilaktyka nieprzystosowania społecznego

Tematy ćwiczeń:

1. Uczeń niedostosowany społecznie/ zagrożony niedostosowaniem społecznym – charakterystyka, różnice
2. Model pracy z uczniem niedostosowanym społecznie, zagrożonym niedostosowaniem społecznym.

Od diagnozy do zaleceń.

3. Diagnoza niedostosowania społecznego – wywiad z rodzicem
4. Diagnoza niedostosowania społecznego – wybrane techniki i narzędzia (SNS i inne)
5. Diagnoza niedostosowania społecznego – wybrane techniki i narzędzia (DROM)
6. Uczeń niedostosowany społecznie – studium przypadku, analiza dokumentacji pod kątem orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niedostawanie społeczne/ zagrożenie niedostosowaniem społecznym.
7. Uczeń niedostosowany społecznie/ zagrożony niedostosowaniem społecznym – praca własna (opracowanie orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w oparciu o dostępną dokumentację)
8. Zaliczenie ćwiczeń/ projekt/

Wykaz literatury podstawowej

Literatura obowiązkowa:

- Wysocka E. (2006). Wybrane problemy diagnozy niedostosowania społecznego – obszary, modele, zasady i sposoby rozpoznawania zjawiska. Chowania. RXLIX. Katowice 2006, s.7-37
- Żmichtowska M. (2012). Niedostosowanie społeczne. Przegląd wybranych definicji. Zeszyty Pedagogiczno –Medyczne. Prace Naukowe WWSZiP nr 18(2)2012
- Cygnar E., Gaweł B. (2016). Wokół pojęcia profilaktyki nieprzystosowania społecznego dzieci i młodzieży. Zeszyty Naukowe Rozprawy Humanistyczne. 1(1)2016
- Pytka L. (2000). Pedagogika resocjalizacyjna. Warszawa: Wyd. APS
- Siemianow J. (2011). Niedostosowanie społeczne nieletnich. Warszawa: Difin

Literatura obowiązkowa do ćwiczeń:

- Paszkiewicz A. (2014). Uczeń niedostosowany społecznie/ zagrożony niedostosowaniem społecznym w szkole. W: H. Bejger, R. Kartaszyńska, Niedostosowanie społeczne. Teoria i doświadczenia. Chełm: PWSZZ
- Strykowska J. (2005). Niedostosowanie społeczne dzieci w wieku szkolnym. Problem. Diagnoza. Profilaktyka. Gniezno: Milenium (rozdział dotyczący diagnozy niedostosowania społecznego)
- Pytka L. (2000). Pedagogika resocjalizacyjna. /Skala Nieprzystosowania Społecznego/
- Urban B. (2000). Zaburzenia w zachowaniu i przestępczość młodzieży / Arkusz obserwacyjny T. Achenbacha Radachowski M. (2000). Osobowość antyspołeczna. Rzeszów: WSP /Kwestionariusz do oceny specyficznych zaburzeń osobowości tzw. Lista zachowań (w opracowaniu M. Radachowskiego)/
- Kwestionariusz do Diagnozy Rozwoju Osobowościowego Młodzieży Niedostosowanej Społecznie DROM

Wykaz literatury uzupełniającej

- Biel K. (2009). Przystępczość dziewcząt i jej uwarunkowania. Wydawnictwo WAM
- Blum R.W. (1998), Healthy youth development as a model for youth health promotion, *Journal of Adolescent Health*, 22(5), 368-375
- Cygnar E., Gawel B. (2016). Wokół pojęcia profilaktyki nieprzystosowania społecznego dzieci i młodzieży. *Zeszyty Naukowe Rozprawy Humanistyczne*. 1(1)2016
- Fraser MW, Richman JM, Galinsky MJ. Risk, protection, and resilience: Toward a conceptual framework for social work practice. *Social Work Research*. 1999 Sep;23(3) s. 131–143
- Frączka A., Pufal- Struzik I. (1996). Agresja wśród dzieci i młodzieży. Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP
- Gmitrowicz A. (2018). Zachowania samobójcze i samouszkodzenia. W: A. Gmitrowicz, M. Janas- Kozik. Zaburzenia psychiczne dzieci i młodzieży Warszawa: Medical Tribune
- Hyrnik J. (2018). Zaburzenia spowodowane uzależnieniem od Internetu. W: A. Gmitrowicz, M. Janas- Kozik. Zaburzenia psychiczne dzieci i młodzieży Warszawa: Medical Tribune
- Jessor R. (1992), Risk behavior in adolescence: a psychosocial framework for undersatanding and action, Nr 12, s.374-90
- Konopnicki J. (1971). Niedostosowanie społeczne.
- Radachoński M. (2009). Osobowość antyspołeczna. Rzeszów
- Rutter M. Implications of Resilience Concepts for Scientific Understanding. *Annals of the New York Academy of Sciences*. 2006 Dec;1094, s. 1–12
- Urban B. (2015). Agresja młodzieży i odczucie rówieśnicze. PWN
- Urbanek K. (2018). Zaburzenia spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych. W: A. Gmitrowicz, M. Janas- Kozik. Zaburzenia psychiczne dzieci i młodzieży Warszawa: Medical Tribune
- Żabczyńska E. (1983). Przystępczość dzieci. PWN
- Sznajder D. (2017).Obraz siebie młodzieży wychowującej się w placówkach opiekuńczo- wychowawczych. Psychologiczna analiza różnic w koncepcji własnego Ja dziewcząt i chłopców pozostających w instytucjonalnej pieczy zastępczej. *Problemy Opiekuńczo – Wychowawcze* 8/2017, s.51-61
- Sznajder D. (2017). Rola osoby znaczącej w kształtowaniu obrazu siebie sieroty społecznej. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium, ćwiczenia, laboratorium, itd.	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	35
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	15
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	30

Ogółem bilans czasu pracy	125
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika	5